

Welke kennis vind ik in dit document?

Sinds 2018 kennen de landen van de Europese Unie dezelfde wetgeving over de privacy. Deze wet heet de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). In dit kennisdocument lees je waar je rekening mee moet houden wanneer je iemand met beperkte basisvaardigheden wilt doorverwijzen naar een taalschool of cursus om zijn of haar basisvaardigheden te verbeteren.

Dit document heeft vier hoofdstukken:

1. Wat is de AVG?
2. Waarom bestaat de AVG?
3. Wanneer mag ik (bijzondere) persoonsgegevens doorsturen?
4. Waar moet ik op letten als ik gegevens verwerk of doorstuur?

1. Wat is de AVG?

In de AVG zijn de belangrijkste regels voor de omgang met persoonsgegevens in Nederland vastgelegd. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) bewaakt de wet en controleert of organisaties zich houden aan de AVG bij het verwerken van persoonsgegevens. Met het verwerken van gegevens bedoelen we gegevens opslaan, verwijderen, doorsturen en kopiëren. De gegevensverwerking moet op een goede manier worden beveiligd. Een belangrijk onderdeel van de AVG is dat een organisatie alleen persoonsgegevens mag verzamelen die direct nodig zijn voor het doel. De persoonsgegevens moeten worden verwijderd als deze niet meer nodig zijn voor dat doel. Je mag de gegevens niet langer bewaren dan nodig is.

Persoonsgegevens

Met persoonsgegevens bedoelen we alle informatie die direct over iemand gaat of die direct naar deze persoon te herleiden is. Denk aan iemands naam, adres en woonplaats. Maar ook telefoonnummers en postcodes met huisnummers zijn persoonsgegevens.

Bijzondere persoonsgegevens

Er bestaan ook bijzondere persoonsgegevens of gevoelige persoonsgegevens. Dit zijn gegevens over bijvoorbeeld gezondheid, geloofsovertuiging en afkomst, maar ook of iemand beperkte basisvaardigheden heeft. Voor dit soort gevoelige informatie gelden extra strenge regels.

2. Waarom bestaat de AVG?

De AVG geeft organisaties meer verantwoordelijkheid om zorgvuldig met alle (digitale) persoonsgegevens om te gaan. Als burger heb je met de AVG zelf meer controle op wat er met jouw gegevens gebeurt. Burgers hebben sinds de AVG ook 'het recht om vergeten te worden'. Dit betekent dat je het recht hebt om onjuiste of verouderde gevoelige informatie te laten verwijderen uit systemen van organisaties. Zo zorgen we ervoor dat persoonsgegevens niet onbedoeld op de verkeerde plek terecht komen en ben je beter beschermd tegen ongewenste gevolgen.

Ongewenste gevolgen

Soms ontstaat er toch een datalek, of weten hackers (inbrekers in computers) bij de persoonsgegevens te komen. Daarom is het voor organisaties verplicht om een stappenplan te hebben: wat te doen als er onverwacht toch een datalek ontstaat.

Als de persoonsgegevens niet goed beschermd worden, kan gevoelige informatie makkelijker op een verkeerde plek terecht komen. Misbruik van de persoonsgegevens kan vervelende persoonlijke gevolgen hebben voor iemand.

Contactpersoon AVG verplicht

Voor elke organisatie is het vanwege de AVG verplicht om een contactpersoon voor de privacy te hebben. Dit is iemand bij wie je terecht kunt met je vragen over de AVG. De meeste grotere organisaties hebben een *functionaris gegevensbescherming*. Dit is iemand die weet hoe de AVG binnen die organisatie is geregeld. Je kunt met de functionaris gegevensbescherming in gesprek over hoe je het doorverwijzen van deelnemers goed kunt regelen.

3. Wanneer mag ik (bijzondere) persoonsgegevens doorsturen?

Je mag persoonsgegevens van een inwoner die moeite heeft met zijn of haar basisvaardigheden niet zomaar doorsturen naar een taalhuis, een taalschool of ander cursusaanbod. Er zijn verschillende situaties waarbij je persoonsgegevens wel mag delen met andere partijen. Het mag bijvoorbeeld als iemand zelf een hulpvraag bij je neerlegt, of als iemand nadrukkelijke toestemming geeft.

Eigen hulpvraag

Het kan zijn dat een persoon jou benadert met een hulpvraag. Bijvoorbeeld de vraag om zijn of haar basisvaardigheden te verbeteren met lessen of een cursus. Om de hulpvraag van deze persoon te beantwoorden kan het zijn dat je deze persoon moet doorverwijzen naar een andere partij, zoals een taalhuis, een taalaanbieder of een andere cursusaanbieder. Dit mag dan alleen als je voldoet aan de informatieplicht vanuit de AVG. Deze informatieplicht is vastgelegd in de privacyverklaring. Voordat iemand de hulpvraag indient moet hij of zij de mogelijkheid krijgen om de privacyverklaring in te zien.

In hoofdstuk 4 lees je meer over wat er allemaal in een privacyverklaring moet staan.

Nadrukkelijke toestemming

Als je in gesprek bent met iemand en je denkt dat hij of zij (mogelijk) laaggeletterd is dan mag je dit alleen vastleggen in je eigen systeem. Het systeem moet aan de veiligheidseisen AVG voldoen. Het vastleggen van de gegevens mag alleen als je hiervoor toestemming vraagt aan de persoon om wie het gaat. De toestemming moet schriftelijk worden vastgelegd en aan de volgende eisen voldoen:

- De toestemming is zonder (gevoelsmatige) dwang en dus uit vrije wil gegeven.
- De toestemming is specifiek en gericht op een bepaald doel. In dit geval is dat doel het volgen van een cursus de basisvaardigheden (taal, rekenen of digitale vaardigheden) te verbeteren.
- De toestemming is duidelijk. Er mag dus niet worden uitgegaan van het principe 'zwijgen is toestemmen'. Er is een actieve (rechts)handeling nodig.
- De persoon om wie het gaat krijgt alle informatie. Het moet voor de persoon om wie het gaat duidelijk zijn waar wel of niet toestemming voor gegeven wordt.

4. Waar moet ik op letten als ik gegevens verwerk en/of doorstuur?

Als je gegevens doorstuurt omdat je toestemming hebt van de persoon om wie het gaat of omdat dat nodig is om de hulpvraag van de persoon te kunnen beantwoorden, is het nodig dat je de volgende punten op orde hebt.

Privacyverklaring

Het is verplicht om als organisatie een privacyverklaring te hebben. Hierin is te lezen welke gegevens er worden uitgevraagd en met welk doel. Ook staat erin hoe lang de gegevens bewaard worden en wat je precies met de gegevens doet. In de privacyverklaring vind je de volgende informatie:

- Voor de persoon om wie het gaat moet duidelijk zijn hoe en waarom de persoonsgegevens verwerkt worden.
- Persoonsgegevens mogen alleen worden gevraagd en verwerkt worden met een doel dat vooraf duidelijk is omschreven. Het doel waarvoor een organisatie de persoonsgegevens in het systeem verwerkt, moet gelijk zijn aan het doel waarmee de persoonsgegevens zijn verzameld.
- Er mogen alleen persoonsgegevens worden verzameld die nodig zijn om het vastgestelde doel te bereiken. En niet meer gegevens dan dat.
- De persoon van wie de persoonsgegevens worden verwerkt moet in ieder geval op de hoogte zijn van de identiteit van de organisatie of van de persoon die deze persoonsgegevens verwerkt (de verwerkingsverantwoordelijke). De persoon om wie het gaat moet ook op de hoogte zijn van het doel van de gegevensverwerking.
- De gegevensverwerking moet op een passende manier worden beveiligd. Op hoofdlijnen kun je in de privacyverklaring aangeven welke maatregelen je toepast. Voor bijzondere of gevoelige gegevens gelden extra strenge regels.
- Een toelichting op het recht om vergeten te worden.

Een voorbeeld van een privacyverklaring vind je [hier](#).

Verwerkersovereenkomst

Als je persoonsgegevens van iemand mag doorsturen naar een andere organisatie om de eigen hulpvraag te beantwoorden of omdat je nadrukkelijke toestemming hebt, dan is het verplicht om met deze organisatie een verwerkersovereenkomst te hebben.

- Een verwerkersovereenkomst sluit je af als je een organisatie de opdracht geeft persoonsgegevens te verwerken waarvoor je zelf verantwoordelijk bent.
 - o De **verwerkingsverantwoordelijke** is de partij die het doel en de middelen van de verwerking vaststelt.
 - o De **verwerker** is de partij die namens de verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt
- Met een verwerkersovereenkomst sluit je als verwerkingsverantwoordelijke uit dat de andere partij de persoonsgegevens voor eigen doelen mag verwerken.
- Je mag alleen verwerkers (andere partijen) inschakelen die aan de wettelijke eisen van de AVG voldoen. Let op: als je de gegevensverwerking door een andere partij laat uitvoeren, dan ben je nog steeds verantwoordelijk voor de naleving van de AVG.
- De verwerkingsverantwoordelijke moet ervoor zorgen dat de gegevens juist zijn en zo nodig worden bijgewerkt.
- Meer informatie over de verwerkersovereenkomst vind je [hier](#). Op deze pagina vind je ook een filmpje met uitleg over hoe en wanneer een verwerkersovereenkomst moet worden afgesloten.
- Een voorbeeld van een verwerkersovereenkomst vind je [hier](#).

Bronnen en handige links

- [Checklist AVG](#)
- [Handleiding AVG](#) van de AP
- [Uitvoeringswet AVG](#)
- [Stappenplan van de KVK](#) met 10 vragen om te checken of jij al voldoet aan de AVG
- [Europese wetgeving](#)
- [Wanneer mag je persoonsgegevens verwerken?](#)
- [Rapport Panteia](#): Hoe doorverwijzen binnen het sociaal domein?